

FRK:s styrelses rapport om mandatperioden 2020–2023 till ordinarie stämman

En tid av snabba förändringar

Den gångna stämmoperioden präglades av snabba, oförutsägbara förändringar och det ökade hjälpbehovet både i Finland och utomlands. FRK:s ordinarie stämma i Vasa ordnades under pandemirestriktionerna och delvis på distans, och styrelsens mandatperiod började i en situation där nya verksamhetssätt söktes och utvecklades för att kunna nå hjälpbehövande och frivilliga. Den lokala verksamheten hittade nya aktörer och tillvägagångssätt när digitala verktyg etablerades som ett sätt att genomföra organisationens utbildning och ledning.

Krisen i Ukraina har påverkat hela Röda Korsets och Röda Halvmånens verksamhet i Europa och även utanför det. Det humanitära biståndsarbetet i Ukraina och dess grannländer utmanar hela rörelsens gemensamma verksamhet samt neutraliteten och omfattningen av det humanitära biståndsarbetet. Över fem miljoner människor som flytt från Ukraina har välkomnats på olika håll i Europa. I Finland har FRK:s distrikt samarbetat med Migrationsverket och för sin del tagit hand om mottagningsverksamheten i sitt område. Samtidigt har frivilliga i olika delar i Finland snabbt reagerat på de behov som de nyanländna har haft.

De strukturella förändringarna i det finska samhället, förändringarna i civilsamhällets verksamhet samt de förändringar som förväntas att ske i finansieringen av organisationer utmanar även Röda Korsets förfarandesätt och strukturer. Organisationens enhet, gemensamma resurser samt kanalisering av dem till organisationens grunduppgifter har regelbundet diskuterats i styrelsens och distriktsordförandenas gemensamma möten.

Behovet av humanitärt bistånd har blivit rekordstort i världen. Det har uppskattats att antalet människor som behöver humanitärt bistånd har mer än fördubblats under denna stämmoperiod.

Förutsättningarna för frivilligverksamheten

Pandemin lyfte fram behovet av att utveckla frivilligverksamhetens styrnings- och stödsystem. Frågor som i synnerhet har funnits med i styrelsens föredragningslista är bland annat hur frivilliga tas emot, hur de stöds och hurdana utvecklingsmöjligheter de har. De många förändringarna i samhället ger oss skäl att tro att behovet för Röda Korsets frivilligverksamhet och stöd växer även under den kommande stämmoperioden.

Under denna stämmoperiod har utvecklingen av den lokala verksamheten lyft fram behovet av att förnya organisationens strukturer. Rationalisering av förvaltningen, distriktens närstöd för frivilliga och avdelningar samt förenhetligande av verksamhetsmodeller gör det möjligt att allt bättre kunna rikta resurserna till basverksamheten. Kraven på redovisningsansvar och effektivitet som ställs på organisationer ökar kraven på ansvarsfullhet och en effektiv användning av gemensamma resurser.

I frivilligverksamheten har det skett stora förändringar som beror på att människor hellre engagerar sig i ärenden och handlingar, inte i strukturer. OMA Röda Korset har visat sig vara ett fungerande verktyg för att rekrytera nya frivilliga och hitta frivilliga med passande kompetens för olika behov.

Styrelsen godkände de nya riktlinjerna för frivilligverksamheten på våren 2023. Syftet med de nya riktlinjerna är att få med olika människor från olika bakgrunder till Röda Korsets verksamhet. Samtidigt uppmuntrar de nya riktlinjerna till öppen lokalverksamhet och samarbete mellan avdelningar.

Organisationernas förmåga att uppmuntra sina anställda, möjliggöra sin verksamhet och utbilda blir allt viktigare.

Pandemin försnabbade delvis även digitaliseringen av frivilligverksamheten. I synnerhet vid De Ungas skyddshus har det utvecklats lösningar för digital frivilligverksamhet med mycket bra resultat.

Beredskap i nya strukturer

Ur synvinkeln av Finlands Röda Kors beredskap är placeringen av organisationens verksamhet i välfärdsområdenas, brand- och räddningsväsendets och kommunernas strukturer en strategisk fråga när det gäller utvecklingen av frivilligverksamhetens och Röda Korsets roll som bistånd för myndigheter. I Finlands Röda Kors betonar begreppet totalberedskap att hela organisationen och alla dess verksamhetsområden är viktiga när det gäller förstärkning av beredskap. Under den gångna stämmoperioden har organisationsverksamhetens och Finlands Röda Kors institutioners gemensamma beredskap förstärkt totalberedskapen. Även riktlinjerna för internationellt biståndsverksamhet som styrelsen godkänt betonar Finlands Röda Kors beredskap att stödja sina syskonorganisationers beredskap samt förstärkning av sin egen internationella beredskap. Organisationens logistiska och personalberedskap har i synnerhet utmanats av behoven i Ukraina och dess närområden.

Under den gångna perioden har Finlands Röda Kors traditionella samordnande roll som Frivilliga räddningstjänstens samordningsorganisation betonats, men även inom social- och hälsovårdsorganisationernas och organisationernas gemensamma kommunikation har det ställts krav på att organisationens samordnande roll ska utvecklas.

Den förändrade verksamhetsmiljön har gjort utvecklingen av FRK:s egen lokala och nationella beredskap allt viktigare, även i undantagsförhållanden. Under stämmoperioden betonades beredskapsplanering, beredskap för omfattande flyktinginvandring och ledning av operationer.

När det gäller enskilda frågor om beredskap har Röda Korsets beredskap för mottagning av asylsökande väckt mest diskussion under stämmoperioden. Enligt styrelsen har det varit viktigt att organisationen har kompetens och nätverk för att vid behov kunna stödja myndigheter inför omfattande flyktinginvandring i olika delar i Finland. Mottagningsverksamhet konkurrensutsätts och har allt tydligare börjat likna affärsverksamhet. Detta påverkar organisationens roll som en allmännyttig organisation och ökar risker som riktas mot humanitär verksamhet. När styrelsen har behandlat ärendet har den betonat organisationens möjlighet att även i fortsättningen agera utifrån sina egna utgångspunkter och principer.

Klimatkrisen är också en humanitär kris som förutsätter att Röda Korset har beredskap, agerar för att minska effekterna av olika risker både i hemlandet och i ett internationellt samarbete och granskar sina egna verksamhetsmodeller för att minska sitt koldioxidavtryck så att vi kan bli *koldioxidneutrala fram till 2030*. År 2022 godkände styrelsen Riktlinjerna för klimathållbarhet vars syfte är att få alla aktörer och verksamheter i organisationen att ändra sina förfarandesätt och stödja klimathållbara lösningar.

Den förändrade verksamhetsmiljön betonar vikten av att främja välbefinnande och hälsa i synnerhet på lokalnivå. Förebyggande arbete, förstärkning av människans egna resurser och uppmuntrande av att vara en del av gemenskapen genom delaktighet lyfter fram vikten av lokal verksamhet. När det gäller enskilda program har mathjälp och behovet av den ökat under stämmoperioden. Genom mathjälpen har vi fått nya frivilliga samt information om de vanlottade i vårt samhälle och nya hjälpbehov.

Internationell biståndsverksamhet

Styrelsen godkände Finlands Röda Kors riktlinjer för internationell biståndsarbete i november 2021. Riktlinjerna förstärker organisationens roll som en stark humanitär aktör och stödjare inom Röda Korsets internationella rörelse.

Finansieringen av organisationens internationella bistånd har varit stadig. År 2022 mångdubblades användningen av insamlade medel på grund av operationen i Ukraina.

Finlands Röda Kors utvecklingsarbete inriktas på katastrofdrabbade och bräckliga stater. Inom programmen låg fokus på beredskapen för risker orsakade av klimatförändringen, främjandet av sexual- och fortplantningshälsa och -rättigheter, stärkandet av kontinuum mellan det humanitära biståndet samt stärkandet av lokala Röda Kors- och Röda Halvmåneorganisationer i 14 partnerländer. Påverkningsarbetet och expertisen riktar sig i synnerhet till teman klimatförändring, inklusion för människor med funktionsnedsättning samt sexual- och fortplantningshälsa.

Året 2022 präglades av eskalationen av konflikten i Ukraina och Röda Korsets enorma biståndsoperation relaterad till den. Finlands Röda Kors gjorde det största insamlingsresultatet i sin historia. Tillsvidare har det samlats in över 40 miljoner euro. Under 2022 har ungefär 20 miljoner euro av biståndet använts för att hjälpa dem som lider av konflikten i Ukraina. En stor del av det finansiella biståndet har kanaliserats till kontantbiståndsprogrammet i Ukraina.

Att få fram hjälpen samt svårigheter att nå dem som befinner sig i den mest sårbara ställningen t.ex. på grund av säkerhetssituationen är exempel på utmaningar som försvårar leveranser av humanitärt bistånd. Konflikten i Ukraina har i en ny skala även lyft fram problemet med disinformation mot biståndsorganisationer samt betydelsen av humanitära principer och vikten av att sprida information om humanitär rätt.

Påverkande

Pandemin har lämnat sitt spår i det finska samhället, och dess följder kommer att synas länge i form av ökad ensamhet i alla samhälls- och åldersgrupper. Finlands Röda Kors roll som expert och påverkare inom ensamhetsfrågor har ökat betydligt under stämmoperioden. De frivilligas erfarenheter, de sakkunnigas kompetens och samarbetet med andra sakkunniga har förstärkt organisationens möjligheter att förebygga ensamhet och påverka samhälleliga beslut.

FRK har förstärkt sin påverkarroll inom både inhemska och internationella teman. Påverkningsarbetet handlar inte endast om utlåtanen eller utgångar utan även kampanjer mot rasism och diskriminering och för att förstärka likaberättigande.

Vid internationella kriser betonar Finlands Röda Kors det ökande hjälpbehovet och lyfter fram hjälpbehovet i kriser som inte får så mycket synlighet.

Ökad polarisering samt krav och förväntningar som riktas till humanitär verksamhet ökar vikten av påverkningsarbetet. Det är väsentligt för hela Röda Korsets verksamhet i hemlandet och internationellt att organisationens roll som en opartisk humanitär aktör behålls och respekteras. Att förverkliga organisationens värden och principer i all verksamhet är livsviktigt för hela organisationen. Att sprida information om och förstå betydelsen av internationell humanitär rätt är teman som i synnerhet förutsätter kommunikation, utbildning och coaching.

Digitalisering kräver att man lär sig nya kunskaper

Digitalisering är en av de mest betydande förändringarna som påverkar vår verksamhetsmiljö. Finlands Röda Kors digitaliseringsutveckling har varit allt mer systematisk och målinriktad under denna stämmoperiod. Utvecklingen styrs av organisationens riktlinjer för digitalisering. I utvecklingsarbetet betonar vi användarcentrering och vikten av dataskydd och -säkerhet. Utnyttjande av digitalisering har krävt kontinuerligt lärande och utvecklingsarbete. Resultaten har syns i synnerhet i form av att det har blivit lättare för nya frivilliga att komma med i verksamheten. Digitala system producerar tillförlitlig och mer omfattande information än tidigare.

Balansera ekonomin

I sina linjedragningar har styrelsen betonat balansering av hela organisationens ekonomi och vikten av långsiktig ekonomiskötsel. Organisationens ekonomiska situation är stadig och organisationen är i princip skuldfri. Den ekonomiska situationen varierar dock regionalt och verksamhetsmöjligheterna för

regional finansiering är inte lika. Mottagningsverksamheten spelar den största rollen i skillnaderna i den ekonomiska situationen mellan distrikten.

Det är viktigt för hela organisationen att säkerställa distriktens funktionsförmåga, och på grund av detta har styrelsen godkänt ett principbeslut om organisationsstödet belopp för den kommande stämmoperioden.

Styrelsen har betonat behovet av att investera för verksamheten och utvecklingen av förfarandesätt som ökar verksamhetens effektivitet och genomslagskraft och förstärker ekonomin. Gemensam planering och förstärkning av ekonomin har behandlats i gemensamma, av styrelsen sammankallade möten med distriktsordföranden och den verksamma ledningen. Vi antar att den ekonomiska verksamhetsmiljön försvåras under den kommande stämmoperioden i synnerhet på grund av den stigande allmänna kostnadsnivån. Detta betonar vikten av att kunna utveckla våra förfarandesätt i fortsättningen.

Riskhantering

Styrelsen har regelbundet behandlat hela organisationens riskhantering i sina möten samt i gemensamma möten med distriktens ledning. Det är viktigt att vara medveten om de betydande riskerna i verksamheten på de organisationens olika nivåer. Finlands Röda Kors är en beredskapsorganisation och riskhantering är en väsentlig del av ledning, beslutsfattande, intern kontroll och rapporteringsförfaranden i varje enhet. Riskhanteringsåtgärderna stödjer biståndsverksamhetens kontinuitet samt förmågan att behålla det goda ryktet och tillförlitligheten i den förändrande verksamhetsmiljön. Riskhantering är också en del av Finlands Röda Kors samhällsansvar.

Institutioner i förändring

Styrelsen har under sin mandatperiod regelbundet fått rapporter om verksamheten i organisationens institutioner.

De Ungas skyddshus hjälparbete och frivilligverksamhet fortsatte utan avbrott under hela verksamhetsstrategiperioden som präglades av coronapandemin. Undantagssituationen som orsakades av coronapandemin lyfte fram att det behövs många olika sätt och miljöer för att jämlikt kunna stödja minderåriga unga, unga som håller på att bli självständiga, vuxna och familjer. Förutom unga är det också deras familjer och andra närgemenskaper som fick nytta av stödet. Det finns både fysiska och digitala stödformer, bl.a. det anonyma chat-stödet för unga, den fysiska och digitala diskussionshjälpen för unga och familjer, det lokala och nationella stödet för unga som håller på att bli självständiga och stöd för ungas deltagande med hjälp av nätdiskussioner. Under verksamhetsstrategiperioden förbereddes De Ungas skyddshus övergång till välfärdsområdena, vilket ökade behovet av att integrera fysiska och digitala hjälpformer. Digitala hjälpformer lockade nya frivilliga att delta i vår verksamhet när det blev möjligt att delta oavsett boendeplats. Skyddshusverksamhet genomfördes i tätt samarbete mellan Röda Korsets verksamhet i hemlandet och dess partnernetverk.

Anpassning till minskad användning av blodprodukter, rekrytering av nya blodgivare och beredskap för en eventuell brist på hälsovårdspersonalen är Blodtjänstens centrala utmaningar. Blodtjänsten godkände en ny strategi "Celler för livet" vars centrala tyngdpunkter är tjänster som behövs för nya behandlingar, trygga produkter och tjänster för patienter och en bred och mångsidig blodgivarkrets. Flyttet till de nya lokalerna i Veckals lyckades utan problem och gav Blodtjänsten möjligheten att granska och effektivisera sina egna funktionella processer. I Finlands Röda Kors helhet är Blodtjänsten en stor frivilligaktör med sina över 115 000 aktiva blodgivare. Under stämmoperioden ökades Blodtjänstens egen beredskap och samarbete med andra aktörer kraftigt.

Kontti-kedjan förstärkte sin verksamhet som en del av Röda Korsets beredskap, finansiering och samhällsansvar. Sorteringen och behandlingen av internationell klädhjälp flyttades från Kalkku logistikcenter till Konttis lokaler i Malmgården. Konttis kundkrets växte, och hållbar utveckling och ökad återvinning har fått många nya kunder att söka sig till Kontti.

Kontti-kedjan fortsatte också sin sysselsättningsverksamhet i form av sysselsättning med stöd. Under denna stämmoperiod gick 5 miljoner euro av Konttis avkastning till Katastroffonden och 2,1 miljoner euro delades årligen ut som organisationsstöd till distrikten.

Kontti-kedjan förstärkte också sin roll som en del av organisationens totalberedskap och sitt samarbete för att hjälpa dem som behöver hjälp vid kriser eller olyckor.

Punainen Risti Ensiapu

Punainen Risti Ensiapus strategiska hörnstenar, en kompetent och välmående personal, nöjda kunder och partner, kontinuerlig utveckling samt ett intensivt samarbete med organisationen utvecklas ständigt. Coronapandemin försnabbade ibrukttagandet av nya verksamhetsätt. I synnerhet etablerade nätutbildningar och webinarier sin ställning som nya utbildningsformer. Samtidigt satsades det starkt på systemutvecklingen. Den certifierade första hjälpen-utbildningen har genomförts av över 250 000 kursdeltagare sedan början av 2020. Tillsammans med sitt breda partnernetverk är företaget en viktig del av den finska första hjälpen-beredskapen.

Styrelsens arbete

De av den ordinarie stämman valda styrelsemedlemmarna är ordförande Elli Aaltonen, vice ordförande Ann-Mari Audas-Willman, Laura Musta och Harri Virta, medlemmarna Outi Forsblom, Harri Jokiranta, Katja Kuusela, Marju Pihlajamaa, Jarno Rasinkangas och Ruut Rissanen. Generalsekreterare Kristiina Kumpula har fungerat som föredragande i styrelsen. Styrelsen möttes 25 gånger under stämmoperioden och behandlade 458 ärenden. Beredningen av styrelsens beslut gjordes i utskotten: ekonomi- och utvecklingsutskottet, klimathållbarhetsutskottet, utskottet för frivilligverksamhet och det nationella ungdomskommissionen. Styrelsen tillsatte därtill en expertgrupp för första hjälpen och hälsovårdsverksamhet. Revisionsutskottet fungerade som stöd för styrelsens ekonomiuppföljning, riskhantering, internkontroll och revisionsverksamhet. Arbetsgruppen för organisationsstöd stödde styrelsens beslut om att utveckla modellen för organisationsstöd.

Den 19 november 2020 godkände styrelsen den treåriga ekonomi- och verksamhetsplanen för 2021–2023 och preciserade den årligen med en verksamhetsplan och en budget. I enlighet med styrelsens årsklocka fick styrelsen regelbundet rapporter från institutionernas ledningsgrupper och utskotten. Uppföljningen av förverkligandet av verksamhetsstrategin sker genom både verksamhetsstrategin och verksamhetsberättelserna. Förutom detta behandlades utvecklingen av organisationens ekonomi, situationen i verksamhetsstrategins strategiska områden och rapporter från utskotten i varje möte.

Under stämmoperioden godkände styrelsen följande riktlinjer och anvisningar:

- FRK:s anskaffningsanvisning 8.10.2021
- Centralbyråns förvaltningsstadga samt fullmakterna relaterade till den på hösten 2021
- FRK:s riktlinjer för internationell biståndsverksamhet 19.11.2021
- Anvisningar om förfarandesätt för FRK:s personal
- FRK:s riktlinjer om ägarstyrning 20.2.2022 samt styrningsmålen relaterade till dessa
- FRK:s placeringsplan 28.2.2022
- Riktlinjer om FRK:s varumärke och grafiska anvisningar 28.1.2022
- Förslag till riktlinjer för politisk och därmed jämförbar verksamhet till fullmäktige att godkännas 18.11.2022
- Uppdatering av FRK:s riktlinjer för digitalisering 28.1.2022
- FRK:s riktlinjer för klimathållbarhet 2.9.2022
- FRK:s riktlinjer för frivilligverksamhet 20.1.2023